

Klein Reinsakker

Wittestraat 4, 8501 Kortrijk-Heule

Kaart 1/10.000 nr. 5, Popp-kaart B/700-701,
Gewestplan : tussen reservatie- park- en industriegebied.

Eigenaar grond en gebouwen :

Cattebeke Albert-Walcarius
Jeanine.

Bekende uitbaters :

Verstraete August (-1890),
Cattebeke Camiel (1890-
1928), Cattebeke Gerard
(1928-1960), Cattebeke Albert
(1960-).

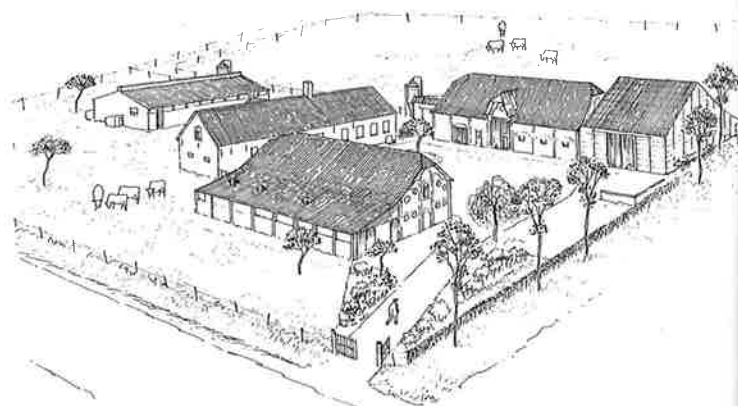
Naam :

Historische naam. Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778) werd het nabijgelegen buitenverblijf, in Heule gekend als het 'Rattekasteel', afgebeeld als het 'cleyn goet te Reinsacker'. Deze naam komt van de bezitter Jan Baptist Ghellinck, bijgenaamd Reinsacker, naar één van zijn bezittingen. De nabijgelegen hoeve vormde samen met het buitenverblijf één bezit. De hoeve vormde het foncier van een achterleen van de heerlijkheid van Heule.

Oudste vermelding : 1502
(R.A.K., Fonds Colens, Leenboek).

Gebouwen :

open U-vorm. Oudste gegevens : 17de eeuw?, woonhuis en stallen. Woonhuis (17de eeuw?, in de periode 1940-1945: stro- naar pannendak, 1945: nieuwe zoldering in beton, 1967: nieuwe ramen); Ovenbuur (vroeger ovenbuur in 1928 omgebouwd tot stallen, 1961: gesloopt, 1928: nieuw ovenbuur in huis gebouwd, tot 1974 gewerkt, 1983: oven gesloopt); Stallen (oorspronkelijk 17de eeuw?, 1925: stro- naar pannendak en lemen muren vervangen door bakstenen); Schuur (oorspron-

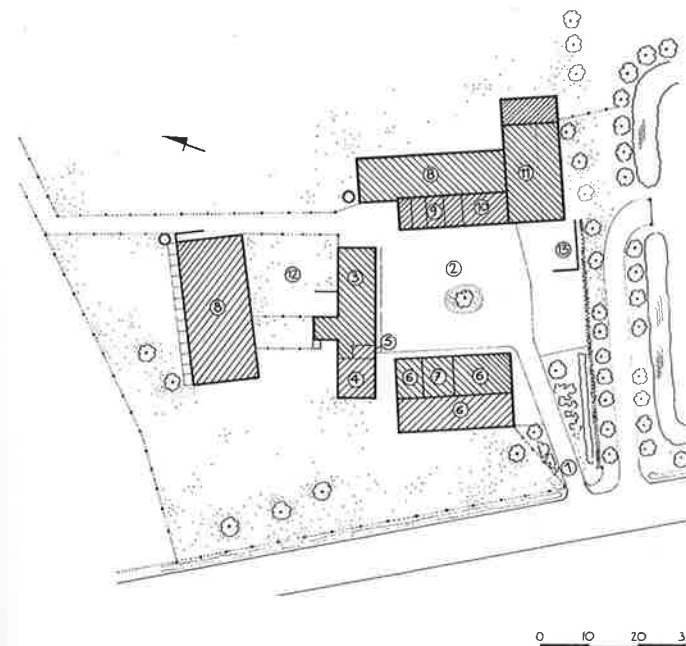
Aanvullende gegevens :

In 1502 vormde deze 'behuusde stede' van 10 bunders het zesde achterleen van de heerlijkheid Heule. In 1561 gaat het om een 'behuusde stede, groot onder landt water ende mersch' van 10 bunders.

Op 8 november 1605 werd het leen, dat toen 10 bunders, 4 honderd 4 roeden groot was met toelating van de heer van Heule veranderd in cijnsgrond, dat wil zeggen 9 bunders, 4 honderd 4 roeden van het oorspronkelijke leen. De rest (1 bunder) bleef leen en als erkenenis (reconnaissance) diende jaarlijks 2 s par per bunder betaald te worden. De leenbodem bestond uit een meers van precies 1 bunder waarop een oude afgebrande hoeve stond.

In 1502 was Jan Hameyde eigenaar. Hij werd opgevolgd door zijn zoon Simoen Ameide. In 1561 was Jan van Zeveren de bezitter. Hij verkocht de hoeve datzelfde jaar aan Gaspar Dinghens, een Antwerps koopman. In 1601 verkocht deze het bezit aan Willem van Ryckeghem, pensionaris van de stad Kortrijk. Hier veranderde het leen in cijnsgrond. Zijn dochter Anna erfde de hoeve die aldus in het bezit kwam van haar man, Boudewijn Tayaert, heer van Walle en ter Elst, burgemeester van Kortrijk. Daarna kwam zijn zoon Frans Willem Tayaert en vervolgens opnieuw na hem zijn zoon Pieter Frans Tayaert. In 1675 was er een klacht op het leen van Pieter Frans Tayaert 'sur une ferme et un jardin de plaisance en grandeur de 16 bonniers, situez dans la paroisse d'Heule, occupé par Matthias Van Overbeke'.

In 1722 werd het leen verkocht aan Jonkheer Jan Baptiste Ghellinck, heer van Reysackere als een deel van het

1. Toegang
2. Neerhof
3. Woonhuis
4. Varkensstal
(oorspronkelijk paardestal)
5. Werkplaats
6. Koestal
7. Voederhok
8. Varkensstal
9. Schuur
10. Varkensstal
(oorspronkelijk wagenhuis)
11. Loods en koestal
12. Moestuין
13. Mestvaalt

sterfhuys van wijlen Pieter Frans Tayaert. Hierin is er sprake van een 'behuyst pachtgoet binnen prochie van Heule, groot metten meerschen en zaylanden 16 bunders, daarvan een bunder leen is wesende den cayenmeersch, waarmede oock gaet een speelhuys ofte Camer met eenen hof ommewalt ende beplant met sperrebomen'. De hofstede bleef verder in het bezit van de familie Ghellinck.

Op 26 mei 1767 deed Sr Adriaen Frans Cardon nog leenverhef bij procuratie van Josephus Bernardus de Ghellynck, ridder, heer van Tollenaere. Guillelmus Claerbout was 'bedienelijk' man. Waarschijnlijk was hij de pachter.

Volgens het landboek was Joannes Cardon eigenaar en Guillelmus Claerbout pachter van de 'behuysde ende bewaterde hofstede'.

Enkele pachters van de hofstede :

- * in 1592 Pieter Van Steenkiste die het goed van Jaspar Dinghens pachtte (28 bunders groot);
- * in 1612 Joos en Gillis Van Overbeke;
- * in 1618 Gillis Van Overbeke;
- * in 1619 Joos Van Overbeke;
- * in 1675 Mathias Van Overbeke;
- * in 1707 begon Matthijs Van Overbeke een pacht van 9 jaar.

We zien dat de familie Van Overbeke zeker meer dan 100 jaar pachter was op Klein Reinsakker (ofte Klein Montoye). In 1834 was de eigenaar Dellafaille, Schoorman uit Gent. In 1845 was de bezitter Philippus Piers-Deraveschoot eveneens uit Gent, geboren De Ghellinck. In 1852 werd de nieuwe eigenaar Carolus De Ghellinck-Devokere uit

kelijk 17de eeuw?, 1925: stro- naar pannendak en lemen muren vervangen door bakstenen); Loods (1947, 1974: uitgelengd); Wagenhuis (1947: gesloopt); Varkensstal (nieuwe in 1961, 1970: nieuwe varkensstal aan schuur gebouwd); Kapel (kruisbeeld aan ingang).

Totale oppervlakte :

1980: 16 ha 14 a - 1984: 14 ha (Weiland: 7 ha, Akkerland: 7 ha) - 1993: 12 ha 50 a.

Voornaamste specialiteiten :

tarwe, suikerbieten, aardappelen, mais, mestvarkens, mestrunden.

Klein Reinsakker, algemeen zicht.

*Klein Reinsakker,
Poort van de schuur
(17de eeuw?).*

*Zijgevel van de stallen
(17de eeuw?).*

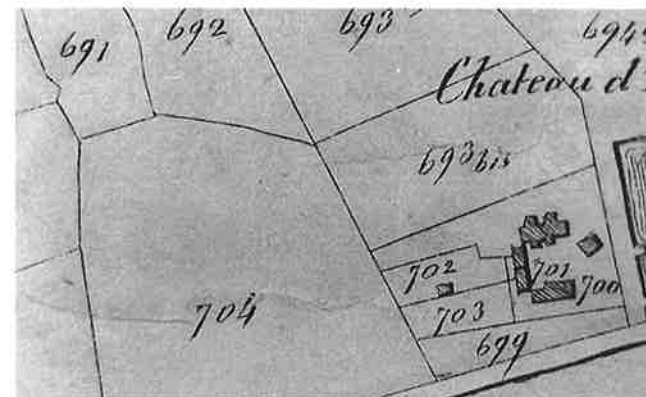
Nokere. In de tweede helft van de 19de eeuw werd de familie de Kerckhove de Denterghem de eigenaar (welbepaald in 1879). In 1910 verkocht de toenmalige eigenares Madelene Maria de Kerckhove de Denterghem de hoeve.

In 1890 werd Camiel Cattebeke, afkomstig van een boerderij in de Mellestraat, de nieuwe pachter. Gedurende de Eerste Wereldoorlog werden de stallen door beschietingen zwaar beschadigd. Na de oorlog werden ze samen met de schuur volledig vernieuwd. In het begin van de jaren 1930 verkocht de eigenaar, Dr. Yserbyt, de hoeve aan de familie De Clerck. Een stuk van de gronden werd door A. Vereecke gekocht.

Het landbouwareaal viel terug van 25 ha op 15 ha. Ondertussen was in 1928 Gerard Cattebeke gehuwd met Maria Ludovica Debeuf uit Geluwe en werd de nieuwe pachter. In 1940 werden de hoevegebouwen een tijdlang door de Duitse troepen bezet. Tijdens de beschietingen werd de koestal licht beschadigd.

Tot 1950 was er slechts 1 ingang voor de hoeve en het Rattekasteel. Vanaf die tijd werden de hoevegebouwen geregeld gemoderniseerd en werd er gestart met de specialisatie in varkensteelt. Vanaf 1960 werd Albert Cattebeke de uitbater, samen met zijn vrouw Jeanine Walcarius. Het gezin telt twee kinderen: Frieda en Nic. Laatstgenoemde wordt de opvolger.

Het verhaal van de hoeve kunnen we eindigen met twee opmerkelijke feiten. Volgens de huidige uitbater stond aan de poort een duiventoren, een typisch symbool van wereldlijke macht. Alhoewel het bezit als een oud heerlijk recht beschouwd werd, moeten we de opmerking maken dat de hoeve een achterleen was van de Heerlijkheid van Heule, maar zelf geen heerlijkheid vormde, zoals dat bijvoorbeeld met Gysperre het geval was. Hier kan dus geen sprake zijn van uitgeoefende macht door de bezitter van het leen.

*Klein Reinsakker omstreeks
1834, (nr. 701).
Popp-kaart Heule en legger,
1834.*

Ook is het kruisbeeld aan de ingang merkwaardig, want de vroegere uitbaters stonden in de volksmond bekend als 'Cattebekens van aan het kruis'. Ivo Van Steenkiste beschrijft het als een 'groot kruisbeeld in de nabijheid van zijne hofstede'. August Verstraete was toen boer dichtbij het zogezegd kasteelken (Rattekasteel).

Evolutie van het landbouwareaal.

De hoeve was lang, zeer lang, een bedrijf van om en bij de 20 ha. In 1960 kocht Vereecke 4 ha. Met de aanleg van de R8 gingen eveneens 4 ha verloren. Het laatste verlies was in 1992 toen de firma Dejaeghere 6 ha inpikte. Zo is de totale oppervlakte teruggevallen op 12 ha 50 a. Hoe de hoeve zal evolueren in de nabije toekomst, valt moeilijk te voorspellen. Toch is alles vrij gunstig door de specialisatie in de varkensteelt en de jonge opvolger.

Woonhuis (oorspronkelijk 17de eeuw) met de stallen.

ARCHIEF

R.A.K.:

- Acten en Contracten, 1589-1692, f° 202v.
- Familiearchief d'Ennetières, nr. 2122 en nr. 2123.
- Fonds Colens, Leenboek, 1502.

LITERATUUR

- J. Roelstraete, Een kijk op het verleden van Heule. Heerlijkheden en lenen in het oud regiem, West-vlaamse gidsenkring, 1984.
- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, 1771-1778.
- Vicomtes de Ghellinck Vaernewyck, Histoire généalogique des Ghellinck, 1269-1964, Brussel, 1965, blz. 120.
- I. Van Steenkiste, Proef eener geschiedenis der gemeente Heule, Kortrijk, 1889.
- Popp-kaart Heule en legger, 1834, B/700-701.